Nejlacinější a nejlepší český týdenník na západě.

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM.

Založen r. 1871.—Roč. 38. Omaha, Neb., ve středu 26. května 1909. Číslo 44.

Zprávy americké.

České tance mezi americkými boháči.

Provedení české opery "Prodané nevěsty" po několik večerů v Metropolitní opeře v New Yorku nezůstalo bez účinku na tu část americké bohaté společnosti, která dovede pochopit všecko dobré. Bylo nedávno oznámeno, že byl baletní mistr pan O. Bártík pozván k milionářce Harrimanové, aby naučil některé bohaté dámy tančit onu "Polku" z "Prodané nevěsty", která tolik vyvolala nadšení mezi návštěvníky opery. Pan Bártík ochotně ujal se této vděčné práce, která mu bude znacnitě zaplacena a vyučování bylo již před dvěma týdny v plném proudu. Tance tyto byly provedeny minulé úterý, středu a čtvrtek, kdy byla zahrada Lenox Library na Madison avenue a 70. ul. v New Yorku upravena v dokonalý park, kde bylo možno vyslechnouti výbornou hudbu, hlavně Smetanovy skladby a pak tančil se balet z "Prodané nevěsty". Hlavními tanečnicemi byly bohaté dámy paní J. B. Eustisová a paní Austen Grayová.

Rooseveltova kořist.

Theodoru Rooseveltovi a jeho synu Kermitovi přeje štěstí na McMillanově Ju Ja ranchi. Mezi loveckou kořistí jejich nachází se teď také různé druhy antilop. Kůže usmrcených zvířat zachovávány jsou v celosti. Výprava až dosud ulovila šedesát exemplářů dvaceti různých druhů zvířat. Nosorožce (samice), jejž zastřelil Roosevelt poslední neděle, vrhl se zuřivě proti němu, dříve nežli vypálit prvou ránu. Nyní zastřelil Roosevelt také jednoho hada z čeledi krajtů (jsou to velcí nejedovatí hadi úžovkoviti). Kermit při nedávném loveckém výletu zastřelil na vzdálenost pouhých šesti kroků jednoho levharta, jenž byl již pokousal jednoho z honců a právě chystal se ke skoku na něho samotného, když zasažen byl smrtící kulí.

Poprsí Smetanovo v new-yorském Central Parku.

V New Yorku zahájily české časopisy akci k postavení bronzového poprsí našemu nejlepšímu hudebnímu skladateli Bed. Smetanovi v tamním Central parku, kde mají své pomníky již velcí hudební skladatelé jiných národů. Je tam poprsí Mozarta, Beethovena a jinde mají Italové poprsí Verdiho. Provolání to bylo učiněno právě v den 25. výročí smrti českého velikána a bylo veřejností českou vřele přijato, takže ihned byla učiněna v Newarku pěveckým odborem tamějším ihned sbírka a zaslána do New Yorských Listů. Ihned potom se ustavil výbor z následujících krajanů: F. Brodského, T. Čapka, L. C. Franka, A. Haška, J. Kučery, J. Veselého, J. E. S. Vojana a V. W. Wojtíška. Výbor tento je prozatímní a věc odevzdá se české veřejnosti, jakmile bude všecko předběžně upraveno. Pro poprsí Smetanovo nebude za těžko získat místo v Central Parku, zvláště nyní, kdy dobyla si jeho "Prodaná nevěsta" tolik triumfů v Americe. Počítá se, že během jednoho roku vybere se něco na $1,500, zač bude velmi snadno poprsí takové pořídit, zvláště když myšlénce té vyjdou vstříc jak umělci, tak čeští kameničtí podnikatelé.

Petrolejní magnát zemřel.

Minulou středu zemřel na svém venkovském sídle ve Fairhaven, Mass., jeden z nejbohatších mužů amerických, H. H. Rogers, vedle J. D. Rockefellera nejhlavnější osoba v petrolejním trustu. Rogers byl stižen záchvatem mrtvice již v roce 1907 a od té doby nenabyl již nikdy úplného zdraví. Asi před rokem vzdal se také vedení olejního trustu, jehož byl místopředsedou a věnoval se pouze stavbě své dráhy v Západní Virginii, která probíhá v délce 440 mil velmi bohatým uhelným ložiskem. Stála víc jak čtyřicet milionů dollarů. To byl jeho poslední veliký čin, na nějž byl právem hrdým. Život muže tohoto byl jako tolika jiných amerických "selfmademanů". Pocházeje z úplně chudé rodiny vyšinul se během let a stal se mnohonásobným milionářem. Jako malý chlapec prodával v New Bedfordu, Mass., noviny a pak pracoval u groceristy po 5 let za $3 týdně a stravu. Když pak v Pennsylvanii byl objeven petrolej, odebral se tam, a maje již částečné vědomosti o uchovávání a tržním umísťování petroleje ze své grocerní prakse, uplatnil se záhy a brzy vnikl i do kruhu petrolejních baronů. Když zaměstnán konečně u jednoho z nich, probudil se v něm dřímající organisační duch a talent, a poznenáhlu počal pracovati na tvoření dnes největší obchodní společnosti světa Standard Oil Company vykupováním nejdříve producentů menších a později i ostatních. Později osvědčil svůj neúnavný duch obchodní i při zakládání jiných společností, které dnes v americkém průmyslu a obchodu zaujímají přední místa. Ženat byl dvakráte. S první manželkou měl tři dcery a jednoho syna. S druhou se oženil již v pozdním věku 63 roků. Pohřeb jeho odbýván byl minulý pátek z unitárského kostela, a po tu dobu nepracovalo se v žádném ze závodů náležejících Standard Oil Company počtem 50,000 osob, aby tak uctili památku svého bývalého zaměstnavatele.

Taft ustanovil nové úředníky.

President Taft ustanovil v těchto dnech tři nové úředníky pro velice důležité úřady, a jmenování jich zaslal již spolkovému senátu k schválení. William Williams z New Yorku jmenován byl na místo Roberta Watchorna vystěhovaleckým komisařem v New Yorku, Walter E. Clark, žurnalista z Washingtonu, za gubernéra Aljašky a William S. Washburn komisařem občanské služby na místo James T. Williamse, jenž resignoval. Pan Williams, nový přistěhovalecký komisař, je právníkem. Byl vystěhovaleckým komisařem po dva roky za Rooseveltovy administrace, avšak odstoupil, když se nemohl s presidentem dohodnouti ohledně jmenování podřízených úředníků. President Taft odůvodňuje svoje ustanovení následovně: Watchornovo úřadování ukázalo se býti neuspokojivým pro presidenta a tajemníka obchodu a práce. M. Clarksovo jmenování neznamená žádnou fakci politické strany v Aljašce, však bylo žádoucno dáti úřad ten muži osobně známému presidentu a tajemníku vnitra. Pan Clark je ve spojení s časopisem New York Sun a byl také po léta washingtonským dopisovatelem pro časopis Post-Intelligencer v Seattle a jest neobyčejně dobře informován o aljašských záležitostech.

V Arkansasu jsou diamanty.

Universitní profesor W. A. McCourt z Washingtonu, jenž nedávno navštívil diamantová pole v okresu Pike v Arkansasu, v přednášce své v St. Louisu před akademií věd vyslovil se o Arkansasu, že jest nyní jediným státem v Sloučených státech a Kanadě, jenž má diamantová pole, která mají obchodní hodnotu. — Praví, že tam bylo vyzvednuto dosud asi 600 diamantů, z nichž každý průměrně má půl karatu a že dle prozkoumání půdy tamní a útvaru jejího, zdá se, že jest pole to neobmezeno v bohatství svém.

Stavba kapitolu v Manile.

V hlavním městě souostroví Filipinského, Manile, položen byl v těchto dnech základní kámen pro kapitol. Jako zástupce americké vlády promluvil při slavnosti této místoguvernér W. C. Forbes, kdež to zástupci domorodců, předseda Osmeña z nižší sněmovny a poslanec Pedro Paterno, vyslovili naději, že položením základního kamene také položení základního kamene pro budoucí svobodu a nezávislost ostrovů zajištěno býti by mělo.

Dorozumění s Marsem je nemožné.

V poslední době mnoho mluvilo se o tom se strany odborníků, že jest možno zavésti dorozumívací spojení s obyvateli Marsu, leč ředitel cincinnatské hvězdárny, J. G. Porter, možnost tu popírá a praví, že není ani nejmenšího podkladu, abychom se mohli domnívati, že bychom mohli poslati na Mars nějaká znamení, aneb že bychom s něho nějaká mohli na naši zemi dostati, aneb že by na hvězdě té vůbec bylo někoho, jenž by mohl znamení taková přijmouti aneb nám taková zaslati.

Bohatá sklizeň bramborů.

Neobyčejně dobré vyhlídky na velkou úrodu brambor mají letos farmáři v nížinách řek Arkansasu a Verdigris. Jinde stojí si brambory špatně, tam ale lépe než kdykoli před tím. Jistý Otto Rogers z Fort Gibson má nasázeno brambor na 700 akrech a potrvá-li nynější cena, strží $25,000. — Brambory se nyní prodávají za $1.50 bušl a sotva klesnou pod $1.25. Po akru se sklízí v tamním okolí od 50 do 200 bušlů.

Zajímavá jeskyně.

Nedaleko města Cliffs, ve Washingtonu, objevena byla minulý týden velká indiánská jeskyně, o níž nikdo nevěděl, ba ani ne ti nejstarší obyvatelé v horách Goodne, kteří bydlí v údolí řeky Columbie déle 40 roků. Jeskyně je okrouhlá, 8—9 stop vysoká, a je utvořena z vypálené lávy a jsou v ní známky po práci lidské; na některých místech stropu jsou znáti dosud malby a hieroglyfy indiánské. Asi 50 yardů dále je otvor prosekaný skalou, pod níž je propast a otvorem viděti je na sta akrů rovného údolí. Otvor je asi 1 při 3 stopách a nejspíše zde bylo střileno na buvoly a jiná zvířata. Nalezeno bylo zde mnoho památek, a rovněž se soudí, že Lewis a Clark před sto lety v místě tomto se stavěli.

Nutnost zalesňování.

Kongres Spojených Států učiní dobře, jeli stále lhostejným k nemilosrdnému kácení amerických lesů, jež nejsou nahražovány ani zdaleka dostatečným novým podrostem. Příklad a povzbuzení měl by si vzíti ze společnosti Pennsylvanské dráhy, která za poslední 3 roky nasázela tři a půl milionu stromů a má v úmyslu tento rok zasázeti další milion. Mimo to rozdává zdarma jistý počet stromů korporacím a farmářům, aby zakládání lesů napomáhala. K tomu, to chvalitebnému kroku byla dráha donucena nedostatkem dříví. — Pražce pro stavbu tratě jsou tak vzácné a drahé, že dráha sama o nový materiál se postarati musila, když před tím pokusy se železnými pražci se neosvědčily. Ukázalo se, že šrouby v železe tak pevně nedrží jako ve dřevě, a celá řada vážných neštěstí tím byla přivoděna. Toto opatření dráhy Pennsylvanské podává přesvědčující důvod, že pěstování lesů stalo se národně důležitým, neb jest samozřejmé, že nedostatek, jejž železnice pociťují, jest také cítěn v průmyslu.

Tajemník války se vrací.

Tajemník války, pan Dickinson, který v minulých dnech dlel na Panamě, aby osobně přesvědčil se o postupu práce průplavní, vrátil se náhle do Washingtonu po krátké zastávce v Havaně následkem choroby měchýře, an lékař jej ošetřující uznal za vhodné, aby déle v horkém podnebí nezůstával. Původně chtěl pan Dickinson zůstati v Havaně až do pátku, a počkati na příjezd generálního poštmistra Hitchcocka. Generál major Bell a jiní členové družiny tajemníkovy vystoupili na břeh a učinili návštěvu u presidenta Gomeza. Navštívili také Camp Columbia a jiná zajímavá místa. — Taj. Dickinson vyplul z Charlestonu na Panamu dne 21. dubna, do Colonu přijel 28., pozdržev se krátký čas v Kingstonu na Jamaice. Na isthmu pilně prohlížel průplav a průplavní záležitosti studoval.

Newyorčané nesmí se v neděli bavit.

Newyorský mayor McClellan vydal oznámení, dle kterého všechny zábavné attrakce na výletním místě Coney Islandu musí býti v neděli zavřeny. To znamená, že v neděli, kdy nejvíce majitelé attrakcí mohou vydělati, tyto musí míti zavřeny. Lic oznámení mayorova bude od nynějška pro všechna obyčejná představení v neděli povolení odepřeno. K obyčejným představením patří všecka, k nimž se požaduje vstupné, avšak nejsou jako divadla označena. Také prodeji piva na Coney Islandu má býti učiněna přítrž. Tímto rozkazem postižení majitelé zábavních místností prohlašují, že se obrátí k soudům a až u nejvyšší zůstanou že se budou svého práva domáhati.

Zvýšení mzdy.

Dělníci v železářských lisích v počtu asi 35,000, obdrželi minulý týden oznámení, že jim bude zvýšena mzda o 10 procent, buď od 1 června nebo 1. července. Řada továrníků podobně vyhlášky již vyvěsila a jiní učiní tak v těchto dnech. Společnosti, jež chtějí zvýšiti mzdy dělníkům, jsou Jones & Laughlin Steel Co., Republic Iron Steel Co. a jiné nezávislé ocelářské společnosti.

Dva Češi se udusili při kopání studně.

Z Clevelandu se oznamuje: Na "Washington Park Allotmentu", pozemcích to, jež náleží české pozemkové společnosti, kopali dva Češi, Josef Ptáček z 49. ulice a Karel Váňa z Fleet ave. hlubokou studnu. Ptáček pracoval dole, plnil vykopanou hlínou kbelík, jejž jeho soudruh Váňa po provaze tahal nahoru. Byly asi 4 hodiny odpoledne, když Váňa podle prázdného kbelíku, jejž vytáhl, poznal, že Ptáčkovi se asi něco zlého přihodilo. Neváhaje, dal se spustiti dolů, aby soudruhu svému pomohl, po případě vzhůru jej vytáhl. Když byl Váňa asi v polovici studny, pozbyl vědomí a bezvládné tělo jeho způsobilo, že se provaz nějak zapletl a zadrhl, což mělo za následek, že plyny omámený muž sklesl hlavou dolů. Nastalo nyní v sousedství studny nemalé zděšení. Přivolání z požární stanice hasiči a hasič Marouš dal se spustiti dolů do studny, ale i on v polo cestě pozbyl vědomí. Po velkém namáhání vytažení posléze všichni tři nahoru a tu se objevilo, že Ptáček a Váňa byli mrtvi a hasič Marouš polomrtvý. Několik paní, zejména Julie Heroldová a Hanna Nolanová pokoušely se třením vrátiti Ptáčka a Váňu životu, ale všecko jejich až zoufalé úsilí ukázalo se marným. Jen Marouš přiveden k sobě a dopraven domů. Ptáček byl svoboden, Váňa zůstavil ženu a čtyry nezaopatřené děti.

Tenorista Leo Slezák získán pro Metropolitní operu v New Yorku.

Jak se z Paříže oznamuje, podepsal Leo Slezák, slavný tenorista vídeňské opery, kontrakt v záležitosti svého vystoupení v Metropolitní opeře v New Yorku v příští sezoně. Ředitelství uvedené opery je velice potěšeno, že podařilo se mu Slezáka, jenž těší se výborné pověsti, získati. Slezák, jak kabelogram udává, má obdržet velmi vysokou gážu, jíž převyšuje pouze gáže Carusova. Slezák je nyní 35 roků stár a stojí na pozoruhodné umělecké výši.

Koncert Vilimovy školy v Chicagu, Illinois.

Z oznámení, jež bylo nám zasláno správou Vilim American Violin School, dovídáme se, že dne 7. července uspořádán bude koncert v Kimball halle s velmi pestrým programem. Páně Vilimova škola sestává ze značného počtu žactva původu jinonárodního, ale hudba autorů čes. pěstuje se velmi pečlivě. Na programu nalézáme práce Dvořákovy, Smetanovy a Nesverovy. Mezi účinkujícími jsou většinou česká jména. Páně Vilimova škola těší se v hudebních kruzích té nejlepší pověsti.

DOPIS Z CHICAGA.

Divné hospodářství městské administrace. — Proces Maddenův. — Konvence Sdružených Spolků. — Právník Kříž zemřel. — Ludvíkovci zakončují letošní sezonu. — Prázdniny na pokračovací škole Stráže Osvojených.

24. května, '09.—rb.— Jak dnes hospodaří či vlastně nehospodaří naše "obchodnická" městská správa, o tom makavý důkaz podává srovnání vydajů administrace nynějšího mayora Busseho za rok 1908 s vydaji administrace předešlého mayora Dunneho za rok 1906 v některých odborech veřejné správy. Tak na příklad odbor policejní za Dunneho stál $3,197,164, za Busseho však $6,629,512, čili o $2,832,348 více. Hasičský odbor stál za Dunneho $1,757,134, kdežto za Busseho $3,312,685, čili o $1,455,551 více. Na vydržování městské polepšovny vydalo se za Dunna $80,290, za Busseho však $336,963 neboli čtyřikrát tolik. Úhrnné výdaje nynější správy za rok 1908 převyšují úhrnné výdaje minulé administrace v roce 1906 o závratný obnos $23,000,000. Kdyby snad bylo Chicago doznalo nějakých patrných změn, nedalo by se proti tomuto ohromnému zvýšení vydajů něčeho namítati, ale zde mluví skutečnost, že na příklad bezpečnost nebyla za ony dva roky o nic zlepšena, neboť zločinů, pakli jich nepřibývá, neubylo. — Hasičům, kteří nedávno žádali o upravení pracovní doby, obnášející pitných 24 hodin, vyhověno nebylo a za důvod uváděna byla — šetrnost. Také ostatní odbory vykazují zvýšené vydání o značné obnosy, za něž se vlastně nic kloudného nepořídilo. Nelze ovšem správu města obviňovati z přímé krádeže, peníze nebyly odcizeny, ale je očividno, že bylo s penězi plýtváno. Celá řada zbytečných úředníků byla z těch peněz vydržována, aby si nynější mayor pojistil přízeň svých přátel pro příští volební kampaň. Ale aby míra drzosti byla dovršena, žádá nynější správa města o dalších $16,000,000, jež hodlá si na útraty poplatnictva vypůjčit. A takové plýtvání penězi dovoluje si administrace, která se před volbami honosila svou "obchodnickou" čili rozumnou šetrností!" — Před soudcem McFurcelym odbývá se v těchto dnech soud s dělnickými předáky: Martinem B. Maddenem, F. Pouchotou a M. J. Boylem, jimž, a Maddenovi především, klade se za vinu, že bez příčin vyvolávali dělnické stávky, aby ji pak za vysoké výkupné od zaměstnavatelů urovnávali, čímž dopouštěli se vyloženého vyděračství. Státní návladní vede před soud celou řadu svědků, jimiž hodlá Maddenovu vinu dokázati. Korunním svědkem žaloby je krajan Josef Klička, předseda společnosti Josef Klička Co., který zaplatil prý Maddenovi za urovnání stávky ve svém závodě $1,000. O výsledku celého procesu neopomenu podati čtenářům t. l. zprávu. — Včera odbývaly zde Sdružené Spolky pro místní samosprávu svou výroční konvenci. Do této zvoleno bylo několik bezplatných hlasujících členů, mezi nimiž jsou také čtyři krajané. — Ve věku 45 roků zemřel ve čtvrtek o půl jedenácté hodině večer ve své residenci v Lawndale známý český právník Václav Kříž. Zemřel po krátké nemoci a zanechává manželku a 5 dítek. Pohřeb jeho konal se v sobotu na Česko-národní hřbitov. Právník Kříž byl znám našim čtenářům z nedávného procesu Tupý contra Geringer, v němž zastupoval žalobu, p. L. J. Tupého, člena výkonného výboru Svazu Svobodomyslných. — Příští neděli zakončí páně Ludvíkova divadelní společnost letošní sezonu. Nedá se popříti, že během minulých i letošního období předvedla nám páně Ludvíkova společnost, která jest vlastně jediným česko-americkým stálým divadlem, několik dobrých her, na druhé straně však nutno též společnosti vytknouti přespříšný výběr bezcenných, mnohdy až banálních frašek, jež kazí vkus obecenstva, dále pak opakování kusů, jež snad byly kdysi dobré, nyní však patří do starého železa a haraburdí, a la "Mlynář a jeho dítě," "Mnislav a Běla," a j. Třeba to právě vytknouti, když pro představení předposlední volena byla "rytířská tragedie" "Mnislav a Běla" a pro představení poslední pitomina "Pražský dobrovolník." — Česká pokračovací škola "Stráže Osvojených," místního sdružení Svazu Svobodomyslných, zakončuje rovněž příští neděli svůj běh a sice malou výstavkou školních prací žáků a žákyň. Výstavka spojena je se zábavným programem, jejž vyplní dítky školu navštěvující. Dlužno uvésti, že škola tato plnila své poslání pouze do té míry, pokud jí to vzhledem k monstrosním poměrům v Chicagu bylo vůbec možno. Pakliže nesplnila veškery naděje, jež se do ní kladly, nutno to přičísti na účet naší česko-americké, respective chicagské veřejnosti, jež se o školu tu zajímala prahanebně. Tak na příklad hmotné podpory dostalo se správě školy pouze od 2, slovy od dvou svobodomyslných sdružení a sice odboru Česko-národního hřbitova podporou $30 a od Sboru Plzenského Sokola, který propůjčil dvě místnosti pro vyučování po celý rok bezplatně. Mimo to přispěli na vydržování školy 4 jednotlivci, z nichž jeden bydlí mimo Chicago. Za celý rok se do školy nepodívala ani jedna deputace některého svobodomyslného spolku, řádu nebo lože, ani jediný člověk z celé svobodomyslné veřejnosti. A přece setkáteli se někde s některým odpůrcem "Stráže Osvojených" nebo "Svazu Svobodomyslných," ihned vás napadá, proč prý "Svaz Svobodomyslných" nic pro svobodomyslné školství nedělá. Ale, aby vás nenapadlo, že se tak ptá nějaký Jidáš, nikoliv, tak se nás ptají zde všichni chicagští "svobodáři."

NOVINKY Z BRUNO, NEB.

Školní program, minulou sobotu uspořádaný, navštíven byl velmi pěkně. Všichni, kteří se dostavili, byli jím velice uspokojeni, neboť byl velmi pěkný.

Dne 28. května má zdejší škola poslední den školy. Několik žáků bude též graduovat. Na den ten je připraven krásný program, při němž účinkovati budou vynikající síly z Fremont.

Pan Joe Máca proměnil svoji farmu u Bruno a půjčovnu koní za farmu v Merrick okresu. Panu Mácovi se v tamní krajině velice líbí.

Příští sobotu, dne 29. května, uspořádá Těl. Jed. Sokol Žižka květinovou taneční zábavu.

Pan John F. Šťava započal se stavbou nové residence na svojí farmě vedle města. Stavitelem je p. Jakub Zelený.

Minulou neděli dlel zde návštěvou pan Joe Urbanovský s manželkou z Brainard. Návštěva platila panu Joe Ustuhalovi a jiným známým.

V pátek večer dne 28. května v 2 hodin večer v Sokolovně bude se odbývati graduační slavnost vyšší školy v Bruno. Hudební čísla programu budou přednesena profesory fremontské hudební konservatoře, a sice: Prof. Boggess, piano; prof. Swihart, housle; prof. Weeks, zpěv. — Soudce Roper přednese slavnostní řeč. Graduovat budou z vyšší školy: Adolf Coufal, Rose Bečák a Tillie Proškovec; z osmé třídy: Josef Bečák, Christie Hoškovec, Adela Dolista, Emil Zelený, Josef Zelený a James Šťára. Vstup je úplně volný. Bude to zajisté ten nejlepší program zde kdy dávaný a proto by se měl každý súčastniti. V. B.